

2.SUNUM İÇERİĞİ

2.SUNUM İÇERİĞİ

**KURUMLARDA KONU İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN
SORUNLAR/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

MART 2011

- ❖ Ön Mali Kontrol: İç kontrolün bir unsuru olup, mali işlemlere yönelik kontrol faaliyetlerinin tamamını kapsar.
- ❖ Yeni ön mali kontrol sistemi ile; harcama birimlerinin kaynakları etkili ekonomik ve verimli kullanılması yönünde harcama birimlerine önleyici niteliği haiz danışmanlık yapma görevi getirilmiştir. Danışmanlık görevi bir yerindelik denetimi değildir. Kaynakların etkili ekonomik ve verimli kullanımı harcama birimlerinin sorumluluğundadır. Temel sorunlardan birisi de yöneticilerden bir kısmı kaynakların etkili ekonomik verimli kullanılması sorumluluğunu alma direncini göstermeleridir.

- ❖ Harcama; personele ücret ödenmesi (maaş,sosyal haklar,yolluk,ek ders vb),mal, hizmet satın alınması gibi taahhüde girişilmesi işlemlerinin gerçekleştirilmesidir.
- ❖ Kurumlarda harcama süreci harcama yetkililerinin;
  - Hizmet gerekçesi
  - İşin konusu
  - Tutarı
  - Süresi

- Kullanılabilir ödeneđi
- Gerçekleştirme usulü
- Gerçekleřtirmeye görevli olanlara ilişkin bilgileri içeren harcama talimatı vermesiyle başlar.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (I)

- ❖ Birimlerde gider yapıldıktan sonra onay/harcama talimatının alınması ve belgelerin sonradan tamamlanması
- ❖ Giderin ödenmesinde gider çeşidine ve alım şekline göre İhale onay belgesi/onay belgesi/harcama talimatından birisinin düzenlenmesine uyulmaması
- ❖ İhale onay belgesi/onay belgesi/harcama talimatı ekinde yer alan yaklaşık maliyet hesap cetvelinin dayanaklarının cetvel ekinde yer almaması (proforma fatura vb)
- ❖ Yaklaşık maliyetin tespitinin, ihale sürecinin en önemli adımı olduğunun, bir kısım harcama birimlerince göz ardı edilmesi
- ❖ Yaklaşık maliyetin ihale mevzuatında birden fazla yöntemle tespit edilmesine ilişkin düzenleme olmasına rağmen, harcama birimlerinin yaklaşık maliyeti hep aynı yöntemle tespit etmesi ve bunun da her zaman ekonomik neticeyle sonuçlanmaması

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (II)

- ❖ Harcama birimlerinin aynı nitelikteki ihtiyaç tespitinin doğru şekilde yapılarak, ihalelerinin destek hizmetini sağlayan harcama birimince yapılması ve bunun da belli bir takvime bağlanması (Kırtasiye alımı ihalesinin ilgili yılın Mayıs ayında yapılması gibi)
- ❖ Mal, hizmet ve yapım ihalelerinin aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı halde birlikte ihale edilmesi

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (III)

- ❖ Ödemeye esas kanıtlayıcı belgelerin kaybolması halinde suretlerin onaylarının belgeyi düzenleyen ilgili kamu idarelerince mevzuatta belirtildiği şekilde yapılmaması (Telefon faturalarının Türk Telekom'un ilgili birim yetkilisince onaylanmaması)
- ❖ Avans/Kredi işlemlerinde harcama yetkilisi mutemetlerinin gideri şahsi kredi kartı ile gerçekleştirmeleri (İş avansları)
- ❖ Üniversitelerde maaşların, maaş otomasyon sisteminde takip edilmesinin yasal zorunluluk olmasına rağmen (KBS), farklı bir yazılım sisteminde takip edilmesi

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (IV)

- ❖ İç kontrolün bir unsuru olan ön mali kontrolün sadece yazılı prosedürler ile başladığı düşüncesinin hakim olduğu görülmektedir. Oysa etkili bir ön mali kontrol, çalışanların sorumluluklarını ve yetkilerini anladıkları ve etik davranmayı içselleştirdikleri durumlardır.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (V)

- ❖ Çalışanların ve paydaşların sorumluluk duygusu içinde ve etkili bir biçimde endişelerini dile getirmelerine imkan tanıyacak bir mekanizmanın oluşturulması
- ❖ İdarelerin hedeflerine ulaşmasını engelleyen sistematik ve bireysel hataların en aza indirilmesi, birimler ve insanlar arası etkili iletişim, bilgi teknolojilerinin kullanılmasını sağlayacak tedbirlerin alınması görev sorumluluğu anlayışına yardımcı olacak faktörlerdir.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (VI)

- ❖ Geniş anlamda mali kontrol; iç kontrol anlamına gelmektedir. Dar anlamda ön mali kontrol ;
  - Ödenekler,
  - Taahhütler
  - İhale süreçleri
  - Sözleşmeler (ikincil taahhütler) ve bunlara ilişkin ödeme ve uygun olmayan şekilde ödenmiş tutarların geri alınmasıyla ilgili mali kararların yürütülmesinden önce yapılan kontrol faaliyetlerini ifade eder.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (VII)

- ❖ Kurumlarda mali kontrol dar anlamda algılanmakta ve konunun önemi ilgililerince yeterince anlaşılammakta sonuç olarak da genellikle SGDB'lerin görevinin evrak kontrolünden ibaret olduğu düşünölmektedir. (Bütçe Dairesi Başkanlıkları gibi)

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (VIII)

- ❖ Çalışanlar ve paydaşlar, harcama sürecinde yapılan kontrollerin bürokrasi yarattığı ve çalışanları oyalayarak zaman kaybına neden olduğunu düşünmektedir
- ❖ SGDB'ler bu süreçte geçilmesi gereken bir engel gibi düşünülmemeli, SGDB'lerin kurumun bir parçası olduğu unutulmamalı, SGDB'lerce yapılan iş ve işlemlerin yasal mevzuat paralelinde yürütülmesinin tüm kurum yararına olduğu düşüncesi kurum çalışanlarına üst yöneticilerce yerleştirilmelidir.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (IX)

- ❖ Problem çözme, mevzuat takip ve yorumlama yeteneğinin artırılması içerikli eğitim faaliyetlerinin, en az yılda iki defa düzenlenmesi, mali süreçte yer alan aktörleri, yapılan işlemlerin bürokrasi yarattığı düşüncesinden uzaklaştıracak ve karşılaşılan problemlerin hemen çözülmesi zaman kaybına engel olacaktır.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (X)

- ❖ Harcama ve ön mali kontrol sürecinde ortaya çıkacak problemlerin çözümünün olmazsa olmazı problemin farkına varabilmektir. Bu süreçte özellikle harcama yetkililerinin; ekip çalışması, liderlik, personel yönetimi ve organizasyonu, etkili iletişim konusunda eğitim almaları sağlanmalıdır. Bunun sonucunda kurumda yürütülen iş ve işlemler, personele eşit şekilde dağıtılacak ve kişisel gayretle yürütülen çalışmaların yerini kolektif çalışma şekli alacaktır.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (XI)

- ❖ Kurumlarda ön mali kontrol kavramı ile iş ve işlemlerin ilk kontrol basamağının SGDB'ler olduğu algısı nedeniyle 'Nasıl olsa SGDB'lerinin kontrolü sonucu hata tespit edilir' şeklinde bir düşünce hakimdir. Bu da 5018 sayılı KMYKK ile sağlanmak istenen sorumluluğun yaygınlaştırılması düşüncesiyle tamamen çelişmekte ve SGDB'lerin asli görevlerini yerine getirmesine engel olmaktadır.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (XII)

- ❖ SGDB'lerin misyonlarının ötesinde görev yükü taşımaları, yönetici ve uygulamacıların değişime karşı pasif direniş göstermeleri, önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ❖ Ön mali kontrol sürecinin harcama birimlerinde başladığı düşüncesinin yaygınlaştırılması için, ön mali kontrol ibaresinin yerine yapılacak basit bir düzenlemeyle SGDB'lerce yapılacak kontrole son mali kontrol (Vize Dosyaları hariç) ibaresinin getirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (XIII)

- ❖ 5018 sayılı KMYKK ile getirilen iç kontrol, iç denetim, ön mali kontrol gibi kavramlar birbiri ile karıştırılmaktadır. Bu yönde bilgilendirilme ve kültürel bir dönüşüme ihtiyaç vardır
- ❖ Harcama süreci ve ön mali kontrolün sağlıklı işleyebilmesi ve kurumsal hafızanın oluşturulabilmesi için; iyi tasarlanmış, anlaşılır, kullanımı kolay bir yönetim bilgi sistemi ve sistemin oluşturulması zorunluluğu getiren yasal mevzuata, e-bütçe/say2000i ve taşınır-net programları entegre edilerek ortak veri paylaşımının sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

ÇALIŞMA KONUSUYLA İLGİLİ TEMEL SORUNLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER/ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (XIV)

- ❖ SGDB birimlerinin sadece yeni görev tanımları ile değil ,mali sistemde sahip olunan sorumluluk ve görev tanımlarına eş haklar ile de donatılması gerekmektedir.
- ❖ Mevzuat düzenleyicilerin, mevzuatı uygulayanların homojen yapıda olmadığı gerçeğini iyi süzememesi nedeniyle, 5018 sayılı KMYKK ile hedeflenen noktaya tam olarak ulaşamamıştır. Birden çok alanın ikincil mevzuatla düzenlenmesi, mevzuat karmaşasına yol açmış, uygulayıcıların mevzuatı takip etmesini güçleştirmiştir.

MEVZUAT UYGULAMA AÇISINDAN YETERLİ Mİ?

- ❖ 5018 sayılı kanun ve ilgili diğer mevzuatın temel sorunlar başlığı altında yer alan eleştiriler dışında yeterli yasal alt yapı ihtiyacını karşıladığı düşünülmektedir.

MEVCUT DÜZENLEMELERDE İHTİYAÇ DUYULAN DEĞİŞİKLİKLER (I)

- ❖ Avrupa Birliği ve Uluslar arası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmeliğin Harcamalara İlişkin Gerçekleştirme Belgelerinin Muhafazası (Madde 14) ve Mali Denetim (Madde 17) maddelerinde gerekli değişikliklerin yapılarak 6085 sayılı Sayıştay Kanunu Denetim Alanı (Madde 4) maddesi ile uyumlu hale getirilmesi.

MEVCUT DÜZENLEMELERDE İHTİYAÇ DUYULAN DEĞİŞİKLİKLER (II)

- ❖ Taşınır kayıt kontrol yetkilileri, muhasebe yetkilileri, harcama yetkilisi mutemetleri, ihale komisyonu üyeleri gibi ek yükümlülükler üstlenen personele yönelik özlük haklarında, iyileştirmeye yönelik düzenleme yapılması (İş güçlüğü zammı, mali sorumluluk zammı gibi)

MEVCUT DÜZENLEMELERDE İHTİYAÇ DUYULAN DEĞİŞİKLİKLER (III)

- ❖ 5018 sayılı Kanun Harcama Yetkisi ve Yetkilisi başlıklı 31. maddesinde yer alan tanımının 2010 yılında uygulanmaya başlanılan bütçe sistemi ile (torba bütçe) uyumunun sağlanması,
- ❖ SGDB'lerde vergi mevzuatına hakim Gelir Uzmanı istihdamının sağlanması, (Geçici görev şeklinde olabilir)

MERKEZİ UYUMLAŞTIRMA BİRİMİNDEN BEKLENTİLER

(I)

- ❖ Merkezi Uyumlaştırma Biriminin görevleri arasında yer alan; idareler arası koordinasyonun yeterince sağlanamadığı, rehberlik hizmetini yeterince yerine getiremediği, idarelerle çalışma toplantıları düzenlemediği, ön mali kontrol sistemini izlemediği, iyi uygulama örneklerini sunmadığı ve dolayısıyla merkezi uyumlaştırma biriminin uygulamacı birimlere yeterli desteği sağlamadığı
- ❖ 5018 Sayılı Kanun ile ilgili anlaşılabilirliği kolaylaştırmak için kavramsal sözlüğün oluşturularak tüm kamu kurumlarında uygulama standardının oluşturulması.

MERKEZİ UYUMLAŞTIRMA BİRİMİNDEN BEKLENTİLER (II)

- ❖ Tüm kamu kurumlarında harcama sürecinde kullanılmak üzere bir harcama rehberinin oluşturulması
- ❖ Uyulması zorunlu olan kurallar listesi ve tavsiyeler listesinin oluşturulması
- ❖ Eğitim çalışmalarının kurumların üst yönetici, harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlilerini de kapsayacak şekilde düzenlenmesi ve bunun bir sistematığe kavuşturulması

**“DEĞİŞİM ANCAK İÇERİDEN AÇILABİLEN BİR
KAPIDIR.”**

Terry Neil

TEŞEKKÜRLER